

KAITSEMINISTEERIUM

Kaja Haukanõmm

Teie: 24.07.2025

kaja.haukanomm@gmail.com

Meie: 07.08.2025 nr 12-1/25/299

Vastuskiri arvamusele

Lugupeetav pr Haukanõmm

Olete oma 24.07.2025 kirjas avaldanud arvamust seoses kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringuga (edaspidi REP) ning teinud ettepaneku rajada kaitsetööstuspark Põhja-Kiviõli alale.

Kaitsetööstuspargi REP-i asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) esimese etapi aruandest lähtuvalt leiti, et eelistuselt esimeseks asukohaks on Pärnu 1 ala ning teiseks eelistuseks on Põhja-Kiviõli. Pärnu 1 alale rajab riik ka vajaliku baastaristu. Põhja-Kiviõli ala võetakse kasutusele, kui Pärnu 1 alale ei mahu kõik ettevõtted (või mingil põhjusel tootmised ei sobi kokku).

Eelistatud asukoha valiku otsus lähtub eeskätt kaitsetööstuspargi eesmärgist, juhul kui keskkonnamõjude hindamisest ei tulene välistavaid asjaolusid. Pärnu 1 alaga kaasnevad mitmed keskkonnamõjud, aga olulist ebasoodsat keskkonnamõju on võimalik vältida (ka tervikliku tööstuspargi lahenduse, nõ maksimumlahenduse korral). Detailset on asukoha eelvaliku ning võrdlustulemustega võimalik tutvuda asukoha eelvaliku ja mõjude hindamise, sh KSH esimese etapi aruande punktis 7.

Alljärgnevalt toome välja Teie esitatud arvamused ja küsimused ning Kaitseministeeriumi seisukohad:

1. Tööjõu teema: Kaitsetööstuspargi riigi eriplaneeringu ja mõjude hindamise, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on mainitud, et planeeritavas kaitsetööstuspargis saab tööd 200-300 inimest, kes elavad ja hakkavad tööl käima 30 min. autosõidu kauguselt rajatavast pargist. Aruandes leiab mainimist, et eesmärk on vältida pendelrännet. Piirkonna rahvastiku hetkeseisu arvesse võttes tuleb aga tõdeda, et need 200-300 töötajat ei saa elada Pärnu linnas, sest Pärnu linnast (va Vana-Pärnust ning Ülejõelt) ei ole võimalik liikluseeskirju rikkumata sõita autoga Pärnu 1 piirkonda kiiremini kui 30. minutit (ehk siis alla 30 minuti). Aruandes puuduvad aga igasugused kommentaarid värvatavale tööjõule esitavatest kriteeriumitest: kas näiteks värvatav tööjõud vajab spetsiaalset väljaõpet ning eelnevat erialast praktilise töö kogemust. Palun selgitada, kust leitakse rajatava kaitsetööstusparki vajaliku kvalifikatsiooniga tööjõud? Suure tõenäosusega saab olema tegu sisserändajatega ning sellest tulenevalt: kuidas on plaanis lahendada töötajate perekonda kuuluvate laste lasteaiakohtade ning hariduse omandamisega seotud küsimused; kuidas suudetakse tagada perekonda kuuluvatele isikutele oma perearst?

Kaitseministeeriumi seisukoht:

Esiteks täpsustame, et pärast valikpakkumise lõppemist hindame, et töövajadus on suurem, kui aruandes esialgselt kirjas oli – pigem 300-400 inimest. Nõustume, et Pärnu keskuslinnast ei jõua igalt poolt Ermistusse tööle 30 minutiga. Samas on see inimeste enda otsus, kui kaugelt nad on nõus tööl käima. 30 - minuti areaalis on meie hinnangul piisavalt inimesi, kes võiks teoreetiliselt parki tööl käia. Muude piirkondade, sh nt Tallinna linnastu kogemus näitab, et tööl käiakse sobivate töötingimuste olemasolul ka kaugemalt. Seega on see ettevõtete ülesanne selliseid sobivaid tingimusi pakkuda, et endale tööjõud leida. Kaitseministeeriumi hinnangul on see Pärnu piirkonnas kindlasti võimalik.

Spetsiaalset väljaõpet vajavad suuremal või vähemal määral kõik töötajad. Väljaõpet pakuvad ettevõtted kohapeal. Suurem osa töötajaskonnast ongi kohapeal väljaõpetatav ja ei vaja erilisi spetsialistide lisaoskusi. Meie hinnangul leitakse suurem osa töötajatest Pärnu linnaregioonist, kõrgema taseme spetsialiste üle Eesti ja vajadusel ka välismaalt.

Kaitseministeeriumi hinnangul oleks positiivne, kui osad töötajad otsustaksid Tõstamaa piirkonda elama kolida, kuigi ilmselt suurem enamus seda ei tee. Tõstamaa piirkonna arengus (Pärnust kaugemates asulates) paistab silma püsielanikkonna, sh lastega perede vähenemine, nt on sellest tulenevalt haridusteenuse nõudlus püsivalt vähenenud. Juhul, kui osad kaitsetööstuspargi töötajad otsustaksid Tõstamaa piirkonda elama kolida, oleks tegemist pigem positiivse piirkonda arengut toetava kõrvalmõjuga. Kaitseministeerium otseselt ei tegele kohaliku omavalitsuse haldusalasse jäävate küsimustega, sh haridusteenuse pakkumisega. Pärnu linn on antud projektis toetav osapool ja vajalikud teemad lahendatakse jooksvalt omavalitsusega koostöös.

2. Transpordiga seotud teema: Aruandes mainitakse, et tooraine ning toodangu transport hakkab toimuma kõrvalmaanteelt nr 19108 Kihlepa-Lepaspea tee kaudu. Kuna tegu on ohtliku veoga, hakkab transporti saatma relvastatud valve. Aruandes on mainitud, et raskeveokid hakkavad liikuma tihedusega 4-5 korda päevas (arv on saadud 1700 sõidukorda jagatud päevade arvuga aastas). Siinkohal olgu mainitud, et Kihlepa – Lepaspea tee on vaid tolmuveo kattega tee, mille koormus kindlasti ei ole mõeldud planeeritud lisaraskuste transpordiks. Siit minu küsimused: kuidas on kavandatud Kihlepa – Lepaspea tee vastupidavus plaanitud koormuste juures? Lisaks palun täpsustada, kas see tähendab, et transport toimub iga päev – st sealhulgas ka nädalavahetustel?

Kaitseministeeriumi seisukoht:

KSH aruandes on selgitatud, et sobivad teekoridorid on leitud koostöös Transpordiametiga, kes on antud teede seisukorra eest vastutav omanik. Transpordiameti kinnitusele ei ole antud koormus valitud teekoridorile ülemäärane ja teed sobivad kaitsetööstuspargile vajalikeks vedudeks. Lisaks sõlmitakse Transpordiametiga eraldi hoolduslepingud.

Transport teedel toimub vastavalt vajadusele ja kokkulepetele Politsei- ja Piirivalveametiga.

- 2.1. Aruandes lk. 147-148 seisab edasise transpordi kohta: Arvestuslikult toimuks tooraine ja toodangu peamine vedu sadamate kaudu. Eestis on mitmeid süvasadamaid, mis võimaldavad militaar- ja tööstustoodangu vedu – eelkõige Muuga, Paldiski ja Sillamäe sadamad. Pärnu aladele lähima sadama Pärnu sadama sobivus laskemoona ja lõhkeaine veoks ei ole planeeringu koostamise ajaks teada. Militaar- ja strateegilise kauba veoks on üldiselt eelistatud sadamad, millel on piisav sügavus (nt Muuga, Paldiski, Sillamäe) ja kus on vajadusel võimalik tagada julgeolekunõuded. Võimalik, et väiksemate saadetiste puhul ja mitte militaarse tooraine sisseveoks võiks Pärnu sadam olla kasutatav, kuid suuremate ja spetsiifilisemate vedude puhul kasutatakse pigem eespool nimetatud sadamaid. See tähendab, et aruande põhjal pole transport võimalik Pärnu sadama kaudu, ent oleks võimalik Põhja-Kiviõli alalt. Palun selgitada, miks on Pärnu 1 ala eelistatud niivõrd olulise punkti puhul Põhja-Kiviõlile?

Kaitseministeeriumi seisukoht:

KSH aruanne näitab, et üht ala ei saa transpordi osas eelistada teisele (vt nt tabel 53 ja ptk 6.3.5). Pärnu 1 alal on eeliseks tulevane Rail Baltic kaubajaama lähedus. Põhja-Kiviõlis jääb Rail Balticu kaubajaam kaugemale. Tõsi, et Põhja-Kiviõlis on läheduses sügavad ohtliku kauba veoks sobivad sadamad. Eelistatud ala valikul mängis esmajoones rolli ala piisav suurus ja teiseks riigikaitse sobivus.

- 2.2. Kuidas hakkab toimuma transport Pärnu 1 alalt teistesse sadamatesse?

Kaitseministeeriumi seisukoht:

Transport sadamasse toimub veokitega. Täpne marsruut lepatakse igakordselt kokku Politsei- ja Piirivalveametiga.

- 2.3. Aruandes jääb absoluutselt selgusetuks, kuidas toimub laevaga saabunud või saadetava tooraine, valmistoodangu kõikidele nõuetele vastav ladustamine sadamas. Palun detailselt kirjeldada, kuidas on kavandatud saabunud või saadetava kauba ladustamine Pärnu sadamas?

Kaitseministeeriumi seisukoht:

Üldjuhul ohtlikku kaupa sadamas ei ladustata, vaid see laaditakse kohe veokitele ja transporditakse edasi või vastupidi – veokitelt laevale. Pärnu sadamat saab kasutada ohtlikke aineid mitte sisaldavate toorainete ja kaupade veoks. Mis puudutab näiteks lõhkeaineid või laskemoona, siis täna on eeldus, et nende transport toimub pigem Põhja-Eestis asuvate sadamate kaudu. Täna ei ole selge, kas väiksemates kogustes on võimalik tulevikus teatud ohtlikku kaupa vedada ka Pärnu kaudu. Sellisel juhul peavad veod, laadimised jne oleme tagatud rahvusvahelise ohtlike kaupade reeglite kohaselt. Samamoodi tagatakse ohutus, kui tegu on Rail Balticu Pärnu kaubajaama kasutamisega.

3. Kultuurimälestiste ja kultuuriväärtuste säilimise tagamine: Aruandes kui ka vastustes arvamustele leiab korduvalt mainimist, et plaanitava kaitsetööstuspragi piirkonna valiku olulisteks kriteeriumiteks on turvalisus ning asukoht võimalikult kaugel vaenlase piirist. Käimasolevad relvakonfliktid Ukraina ja Venemaa ning Iraani ja Iisraeli vahel aga näitavad, et sõjalised objektid sh lõhkeaine laod on suure riskiga objektiks vaenlase rünnakutele ja ka üks tõhusamaid õhutõrjesüsteeme maailmas, nagu seda on Iisraeli “Raudne kuppel”, ei suuda ennast sajaprotsendiliselt kaitsta keskmää rakettide rünnakute eest. Edasi: aruandes ei leia mingit tähelepanu Pärnu 1 ala ümbruses asuvate kultuurimälestiste ning -väärtuste kaitse kohta. Ometigi on lähimas piirkonnas rahvusvahelise tähtsusega pärandit, mille püsimist peab Eesti Vabariik kaitsma. Palun täpsustada, kuidas tagab Eesti Vabariik oma ajaloolise kultuuripärandi säilivuse nii võimalikus relvakonfliktis kui ka võimalikus kaitsetööstuspragi territooriumil toimuva õnnetuse, mis võib endaga kaasa tuua suuremat laadi plahvatuse või keemiliste ühendite lekke, arvestades, et pargis on käideldava lõhkeaine kogus aastas 2000 tonni, korral?

Kaitseministeeriumi seisukoht.

Asukoha valikul on üheks määravaks teguriks selle riigikaitse sobivus, mis on oluline, et suurendada võimalust tööstuspragi tegevuse jätkamiseks ka võimaliku sõjalise konflikti ajal. Oluline on, et alad jääksid vastase enamlevinud pikamaa kaudtule relvade ründeulatusest välja või asuksid võimalikult kaugel nende relvade mõjuulatusest. Tähtis on, et oleks tagatud võimaliku õhuründe puhul eelhoiatusaeg. Seetõttu on selle kriteeriumi eelistuse kujundamise puhul arvestatud eelkõige kaugust riigipiirist, kust vastane saab tööstuspragi tegevust mõjutada. Tõsi, täit kaitstust vastase teatud relvade eest ei ole kusagil Eesti territooriumil.

Lisaks selgitame, et laskemoona ja lõhkematerjalide tootmisega kaasnevad riskid peavad olema leevendatud, tulenevalt juba seadustega kehtestatud ohutusnõuetest, sh Majandus- ja kommunikatsiooniministri 01.06.2005 määrusest nr 63 „Lõhkematerjalitehasele esitatavad nõuded“. Samuti on võimalikke riske analüüsitud KSH käigus ning planeeringu lahenduse välja töötamisel on arvestatud ning ka pargi tehaste edasisel täpsemal kavandamisel tuleb arvestada kõigi vajalike ohutute kaugustega ja keskkonnatõuetega. Seeläbi välditakse olulisi riske keskkonnale, sh kultuuripärandile ja inimeste turvalisusele. Kõigile lõhkeaine või laskemoona tootmishoonetele, hoidlatele jne rajatistele, kus plahvatusohtlike aineid käideldakse, seatakse mahupiirangud arvestades ka käideldava materjali ohuklassi. Selle eesmärk on kaitsta ohtliku hoone naabruses asuvaid teisi ohtlikke või ka mitteohtlikke hooned ja rajatisi ning inimesi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Indrek Sirp
kaitsetööstuse arendamise erinõunik

Priit Alekask
Priit.Alekask@rkik.ee